THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

אנטיסעמיטן האבן חרטה וועגן שלעכטע נעשעפטן

(ספּעציעל פאר "דאָס אידישע וואָרט")

פון א. מ. טענענבלאַט

כמה וכמה יאָרן האָט דער אנטיסעמיטיזם זיך אָפּגעווּכט א פלאַץ אין פילע עסטרייכישע קורערטער און זומער פּלעצער. א גאנצע סעריע פון וואונדערשיינע פּלעצער האָט געוואָלט בלייבן ריין פון אידן. אין איינצלנע ערטער האבן די געמיינדעס אָפיציעל באשלאָסן ניט אויפצונעמען קיין אידישע עסטס, אויפ־שרייבנדיק דאָס בפירוש אויף די אפּי־שעס. אין אנדערע פּלעצער האָט מען דאָס ניט געשריבן, אָבער פאקטיש האָט מען דאָס געטאָן. קודם האָט מען צוגע־נומען דאָס דירה־געלט ביי אידישע געסט און דאן האָט מען זיי געגעבן אנטלכע "קעסט", אז זיי זאָלן וואָס ניכער אנט־לויפן, כדי ניט פאַרלירן די גאל און אהיים פאָרן פון די זומער פּלעצער נאָך גרי־נער און נאָך בלאַסער ווי מען איז גע־קומען. פאראן געווען אויך מקומות, וואו איינצלנע רעסטאָראנס, קאפע־הייזער און אמוזירונג פּלעצער האבן אַרויסגעשטעלט שילדן, אז אידן טאָרן אהין ניט אריינ־קומען. ס'האָט אויך פאַסירט, אז מ'האָט אידישע געסט ניט געוואָלט באדינען מיט עסן און טרינקען.

אידן זיינען א געדולדיק פאָלק און מ'האָט תחילת זיך געמאַכט ניט זעענ־דיק. מ'האָט עס געהאַלטן פאר א צייטווייליקן אנטיסעמיטישן שנעען, וואָס וועט נעמען שנעל אראָפּ פון די ווענט און פון די שילדן. די אויפשריפטן "אידן זיינען ניט געוואונשן". פאר'ן היינטיקן זומער איז עס שוין צו שפּעט, גרייט מען זיך באצייטנס פאר'ן קומענדיקן זומער און מען פאַרשטענדיקט זיך אָפיציעל און פּריוואט מיט די אָרגאַניזירטע אידישע אָרגאַניזאַציעס פון ווין, אז מען האָט שוין בטל געמאַכט די אנטיסעמיטישע גזירות און מען וועט שוין זיין פיין און וואויל לגבי אידישע געסט. מ'וועט זיי אויפנע־מען בכבוד גדול און מאַכן זיי פריי־לאַך און אנגענעם אין דעם זומער אָפּ־רו. עס איז פאראן פּלאַץ געגוג, זאָלן זיי נאָר קומען און נעניסן די שיינקייט און די גרינע רו פון דער רייצנדער עסט־רייכישער נאַטור לאַנדשאַפט.

דאָס איז דער ערשטער פּועל יוצא פון דעם שלעכטן אנטיסעמיטישן געשעפט. נאָר דער קומענדיקער זומער וועט ערשט מוזן באווייזן, צי איז די חרטה אן ער־לאַכע און צי די אידישע פּראָטעסט־קאָמ־פּאַליע האָט טאַקע שוין א פּאַלקאָמענעם דערפאָלג, אָדער וועט דער באיקאָט נאָך שאַרפער מוזן דורכגעפירט ווערן.

אווגוסט 9 1930.

("איטא")

פולער טעקסט פונ'ם באריכט פון מאנדאטן קאָמיסיע און ענגלאנדס ענטפער

(שלוס)

מאנדאטן קאָמיסיע האָט אינ־גאַרירט פאקטן פון שאַ־קאָמי־סיע און שולד ווערט געוואָרפן בלויז אויף ענגלאנד, פּראָטעס־טירט ענטפער

ענגלאנדס ענטפער פּראָטעסטירט קעגן דעם וואָס די מאנדאטן־קאָמיסיע האָט אין איר באריכט אינגאַרירט די באוויזיג פון דער שאַ־קאָמיסיע וועגן פאקטישע פראגן. "דער באריכט האָט אין אלגעמיין אויסגעלאָזן די קלאָגעס פון אראבער קעגן אידן און די אידישע קלאָגעס קעגן די אראבער. האלטנדיק דעם פונקט פאר אויסער די גרעניצן פון דער מאנדאטן קאָמיסיע, כאָטש דער פונקט איז ברייט ארומגערעדט געוואָרן אויף דער מאנדאטן קאָמיסיעס איצונט. אלס רעזולטאַט פון דעם, — זאָגט דער ענטפער, — איז די מאנדאטן־מאַכט פאַרגעשטעלט געוואָרן אלס די איינציקע פון די צדדים, וואָס פאַרדינען קריטיקירט צו ווערן".

דער ענטפער פּראָטעסטירט דאָן קעגן דעם אופן ווי אזוי די מאנדאטן־קאָמיסיע האָט צוזאַמענגעשטעלט איר באריכט. דער ענטפער ווייזט אָן, אז דער באריכט האָט אָדער באזייטיקט אָדער אינגאַרירט די שלוסן פון דער שאַ־קאָמיסיע, וואָס זיינען באזירט אויף א ברייטער אויספאָר־שונג אויפ'ן פּלאַץ, און האָט געגומען אין באטראַכט אומבאשטעטיקטע באריכטן וועגן די געשעענישן, אויף וועלכע ענג־לאַנד האָט ניט געהאַט קיין געלעגנהייט צו ענטפערן. "די ענגלישע רעגירונג, — זאָגט דער ענטפער, — פילט אז זי מוז פּראָטעסטירן קעגן דער פּראָצעדורע פון דער מאנדאטן־קאָמיסיע, וועלכע האָט באַ זירט א גרויסע טייל פון איר קריטיק אויף אינפאָרמאַציע פון אזעלכע קוואלן".

דער מאנדאטן קאָמיסיעס באריכט, זאָגט דער ענטפער, אונטערשטיצט גע־וויסע פונקטן אין דעם שאַ־באריכט, וואָס ווייזן, אז די אויסברוכן זיינען ניט אין אַן אַנדערן פון דעם שאַ־באריכט, אָבער פאקטיש האָט מען דאָס געטאָן. קודם האָט מען צוגע־נומען דאָס דירה־געלט ביי אידישע געסט און דאן האָט מען זיי געגעבן אנטלכע "קעסט", אז זיי זאָלן וואָס ניכער אנט־לויפן, כדי ניט פאַרלירן די גאל און אהיים פאָרן פון די זומער פּלעצער נאָך גרי־נער און נאָך בלאַסער ווי מען איז גע־קומען. פאראן געווען אויך מקומות, וואו איינצלנע רעסטאָראנס, קאפע־הייזער און אמוזירונג פּלעצער האָבן אַרויסגעשטעלט שילדן, אז אידן טאָרן אהין ניט אריינ־קומען. ס'האָט אויך פאַסירט, אז מ'האָט אידישע געסט ניט געוואָלט באדינען מיט עסן און טרינקען.

אידן זיינען א געדולדיק פאָלק און מ'האָט תחילת זיך געמאַכט ניט זעענ־דיק. מ'האָט עס געהאַלטן פאר א צייטווייליקן אנטיסעמיטישן שנעען, וואָס וועט אויפהיין אין ווייניק צייט. אין אנדערע פּלעצער האָט מען דאָס ניט געשריבן, אָבער פאקטיש האָט מען דאָס געטאָן. קודם האָט מען צוגע־נומען דאָס דירה־געלט ביי אידישע געסט און דאן האָט מען זיי געגעבן אנטלכע "קעסט", אז זיי זאָלן וואָס ניכער אנט־לויפן, כדי ניט פאַרלירן די גאל און אהיים פאָרן פון די זומער פּלעצער נאָך גרי־נער און נאָך בלאַסער ווי מען איז גע־קומען. פאראן געווען אויך מקומות, וואו איינצלנע רעסטאָראנס, קאפע־הייזער און אמוזירונג פּלעצער האָבן אַרויסגעשטעלט שילדן, אז אידן טאָרן אהין ניט